

Soru:

08 Aralık 2024 tarihinde Şarku'l Avsat'a göre, "Esed Rejimi Düştü: Suriyeli muhalifler bugün pazar günü yaptıkları açıklamada, Şam'ı kurtardıklarını ve 24 yıl süren Beşşar Esed rejimini devirdiklerini duyurdu. Muhaliflerin Suriye Devlet Televizyonunda yaptığı açıklamada, Allah'ın yardımıyla Şam şehri kurtarıldı ve Beşşar Esed rejimi devrildi. Rejimin hapishanelerindeki tüm mahkumlar serbest bırakıldı." denildi.

27 Kasım 2024'te, Heyetu Tahriru's Şam Suriye'nin kuzeyinde "Saldırganlığın Caydırılması" adlı bir saldırı başlattı. Ardından 30 Kasım 2024 tarihinde de Suriye Milli Ordusu (SMO), "Özgürlük Şafağı" adlı bir harekât düzenledi... Bu saldırılar sonucunda, Halep'in kontrolü ele geçirildi, İdlib'in tüm bölgelerinde kontrol sağlandı, ardından Hama ve Humus da alındı. Bugün ise Şam kontrol altına alındı. Bu olayların hepsi yalnızca on gün gibi kısa bir süre içinde gerçekleşti. Peki, Suriye'de yaşanan bu hızlı gelişmelerin perde arkasında ne var? Teşekkür ederim.

Cevap:

Olayların arka planını daha iyi kavrayabilmek için aşağıdaki noktaların dikkate alınması gerekir:

Birincisi: Saldırıyı başlatan gruplar: BBC'nin 28 Kasım 2024'te bildirdiğine göre, saldırıda yer alan gruplar arasında "Fetih el-Mübin Operasyon Odası" bulunuyor. Heyetu Tahriru's Şam'ın liderliğindeki bu operasyon odasında, Türkiye'nin desteklediği Ulusal Kurtuluş Cephesi ve Ceşş el-İzze de yer alıyor... Bunun dışında, Fetih el-Mübin'e dahil olmayan, ancak Türkiye tarafından desteklenen çeşitli muhalif gruplardan oluşan Suriye Milli Ordusu da saldırılarda yer almıştır... Sonuç olarak, saldırıya katılan grupların büyük çoğunluğu Türkiye'ye bağlı ve Türkiye yanlısı gruplardır. Suriye Milli Ordusu, doğrudan Türkiye tarafından oluşturulmuş bir yapıdır. Heyetu Tahriru's Şam ise Türkiye'nin bilgisi ve gözetimi altında faaliyet göstermekte olup, Türkiye ile olan ilişkilerindeki belirgin yakınlık herkesin dikkatini çekmektedir.

İkincisi: Bu olaylar, başlangıçta Erdoğan'ın taleplerine cevap vermeyen Beşşar Esed'e bir nevi ders vermek için bir mesaj niteliğindedir. Zira Erdoğan, Rusya Devlet Başkanı Putin'den, "Ankara-Şam normalleşme görüşmelerinin hızlandırılmasını ve Esed'e yaptığı görüşme çağrısının cevabını temini noktasında bir adım atmasını istemişti." (21.10.2024 Reuters) Ancak Beşşar Esed, Erdoğan'ın taleplerine yanıt vermedi. Bunun yerine, Türk askerlerinin çekilmesini talep etti, şartlar öne sürdü ve süreci oyaladı. Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov, bu durumu 1 Kasım 2024'te Hürriyet gazetesine verdiği röportajda doğrulayarak, "Suriye hükümeti, öncelikle Türk askeri birliklerinin Suriye Arap Cumhuriyeti topraklarından çekilmesi konusuna netlik kazandırılması gerektiğinde ısrar ediyor." dedi. Bunun üzerine Erdoğan öfkelenmiş ve Heyetu Tahriru's Şam ile Suriye Milli Ordusu'na harekete geçmeleri için yeşil ışık yaktı. "Türk istihbaratıyla temasta olan kaynaklar, söz konusu grupları destekleyen Türkiye'nin saldırıya yeşil ışık yaktığını söyledi." (30.11.2024 Deutsche Welle)

Üçüncüsü: Her ne kadar bu saldırılar, başlangıçta İdlib çevresindeki gerilimi azaltma bölgelerinin kurtarılması amacıyla ve Türkiye'nin siyasi çözüm için Beşşar Esed'e yaptığı muhaliflerle müzakere teklifine yanıt vermemesine bir tepki olarak başlamış olsa da Beşşar'ın zulmünden etkilenen geniş halk kitleleri bu saldırıları fırsat bilerek birçok cephede harekete geçmiştir. Böylece, yalnızca İdlib'teki gerilimi azaltma bölgeleriyle sınırlı kalması planlanan bu hareketlilik, Suriye'nin farklı bölgelerine yayılmıştır. Beşşar Esed'in zulmünden Suriye ordusunun da etkilenmiş olması ve kendisini savunma konusunda yeterli motivasyon ve inanca sahip olmaması da ordunun art arda geri çekilmelerine yol açmıştır... Gerilimi azaltma bölgelerinin kontrol altına alınmasının ardından, harekete geçen halk kesimleri, Halep, Hama ve ardından Humus'a ilerlemiş, 27 Kasım 2024'te başlayarak yalnızca on gün gibi kısa bir sürede Şam'a ulaşmıştır.

Dördüncüsü: Bölgesel ve uluslararası paydaşların pozisyonları ve tutumları:

1- İran ve Rusya: Yaşanan olaylar, İran ve Rusya tarafından büyük bir şaşkınlıkla karşılandı. Rusya, Hmeymim Hava Üssü ve Tartus Deniz Üssü'ndeki güvenlik önlemlerini artırdı. İran ve Rusya arasında gerçekleştirilen diplomatik görüşmede, "İran Dışişleri Bakanı Abbas Irakçı, Rus mevkidaşı Sergey Lavrov ile Suriye'deki son gelişmeleri ele aldı..." (30.11.2024 Anadolu Ajansı)

Bu saldırının ardından İran, saldırıyı durdurmak ve Türkiye ile mevcut sorunları çözmek için diplomatik girişimlerde bulundu. Bu bağlamda İran Dışişleri Bakanı Abbas Irakçı, 2 Aralık 2024'te Ankara'ya giderek Türk mevkidaşı Hakan Fidan ile bir araya geldi. Hakan Fidan ise, bu görüşmenin ardından ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken ile yaptığı telefon görüşmesinde, "Suriye'de barış ve huzurun tesisi için rejim ile muhalefet arasındaki siyasi sürecin sonuçlanması gerektiğini" ifade etti. (01.12.2024 Anadolu Ajansı)

2- Türkiye: Türkiye, Amerika'nın da desteklediği bir şekilde, Beşşar ile barışçıl müzakereler yoluyla siyasi çözüm arayışındaydı. Fakat Beşşar, Erdoğan'ın müzakere teklifine hemen yanıt vermeyerek bazı avantajlar elde edebileceğini düşündü. Bu yüzden Amerika'yı kızdırmayacağı düşüncesinden hareketle Erdoğan'ın müzakere tekliflerine hep oyalayıcı cevaplar verdi. Ancak Erdoğan'ın Esed'in bu tutumundan rahatsız olduğu, bu nedenle, Beşşar'a bir ders vermek ve böylelikle, Beşşar'a karşı zafer elde etmiş görüntüsündeki bir çatışma ikliminde siyasi çözüme girmek için Amerika'dan izin ve onay aldığı anlaşılıyor... Bunun üzerine, muhalif grupları saldırıya teşvik etti ve onlara gerekli olan silahları temin etti. Ayrıca, operasyonel avantaj sağlamaları için istihbarat desteği sağladı:

A- Cumhurbaşkanı Erdoğan, 25 Ekim 2024 tarihinde Kazan'da gerçekleştirilen BRICS Zirvesi marjında Putin ile yaptığı görüşmenin ardından gazetecilere yaptığı açıklamada, "Suriye yönetiminin Türkiye ile samimi ve gerçekçi bir normalleşmenin kendilerine sağlayacağı faydaları anlayarak adımlarını ona göre atması temel beklentimizdir. Sayın Putin'e, Beşşar Esed'in çağrımıza vereceği cevabın temini noktasında bir adım atması çağrımız oldu." dedi. (25.10.2024 Reuters)

B- Rus arabulucular, Cumhurbaşkanı Erdoğan'a birçok kez Beşşar Esed'in, kendisiyle bir araya gelmek ve normalleşme sürecine katılmak için çeşitli şartlar ileri sürdüğünü, bu koşulların başında da, Türk askerlerinin Suriye topraklarından çekilmesi yer aldığını iletiler... Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov, 1 Kasım 2024 tarihinde Hürriyet gazetesine verdiği demeçte, "Suriye hükümeti, öncelikle Türk askeri birliklerinin Suriye Arap Cumhuriyeti topraklarından çekilmesi konusuna netlik kazandırılması gerektiğinde ısrar ediyor. Her iki başkentten de diyalogun yeniden başlatılmasına ciddi ilgi duyulduğuna dair sinyaller geldiğinden, müzakere sürecinin hızla yeniden başlatılmasını aktif bir şekilde teşvik edeceğiz" ifadelerini kullandı. Bu durum, Beşşar Esed'in uzlaşmaz tavrını ve Erdoğan'ın normalleşme çabalarındaki güçsüz tutumundan nasıl yararlandığını, ayrıca Arap ülkelerinin desteğini de arkasına alarak, Amerika'nın kendisini hâlâ desteklediğini ve yerine bir alternatif bulamadığı kanısına vardığını gösteriyor!

C- Türk yönetimi, bu şartlar altında Beşşar Esed ile müzakereler yoluyla bir çözüme ulaşamayacağını anladığında, Amerika'dan askeri baskı yoluyla müzakere sürecini başlatmak için onay aldı. Bu bağlamda Cumhurbaşkanı Erdoğan 27 Kasım 2024 itibarıyla silahlı grupları harekete geçirdi. Türk rejiminin Beşşar rejimine baskı yapmak amacıyla silahlı grupların harekete geçmesine izin vermesi de yani Türkiye'nin bu saldırıya yeşil ışık yakması da bunu göstermektedir. "Türk istihbaratıyla temasta olan kaynaklar, söz konusu grupları destekleyen Türkiye'nin saldırıya yeşil ışık yaktığını" söyledi. (30.11.2024 Deutsche Welle) Amaç, Beşşar Esed'in Erdoğan ile masaya oturmasını, Türkiye ile ilişkileri normalleştirmesini, muhalefetle bir uzlaşmaya varmasını ve ardından Amerikan standartlarına uygun bir siyasi çözümü yani Suriye için yeni bir aşamayı kabul etmesini sağlamaktır. Nitekim Cumhurbaşkanı Erdoğan, perşembe günü BM Genel Sekreteri Antonio Guterres ile yaptığı telefon görüşmesinde, "Suriye ihtilafında serinkanlıkla yönetilen yeni bir aşamaya geldiğini" ifade etti. (05.12.2024 Arabi21)

3- ABD: ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı Jake Sullivan, Suriye muhalefetinin mevcut koşullardan yararlanarak saldırıya geçmesinin kendileri için beklenmedik bir durum olmadığını belirtti. Sullivan, "Bu isyancıların ortaya çıkan yeni durumu kendi lehlerine çevirmeye çalışması bizim için sürpriz olmadı." ifadelerini kullandı. (01.12.2024 el-Cezire) Bu gelişmelerden herhangi bir rahatsızlık duyduklarını dile getirmede. El Cezire Net'in 1 Aralık 2024 tarihinde Beyaz Saray'dan aktardığına göre, Beyaz Saray'dan yapılan açıklamada "Başkan Biden ve ekibinin Suriye'deki olağanüstü olayları yakından takip ettiği ve bölgesel ortaklarıyla sürekli temas halinde olduğu" kaydedildi. Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Konseyi Sözcüsü Sean Savett, "Washington yönetimin ortakları ve müttefikleriyle birlikte gerginliğin azaltılması, siviller ile azınlık gruplarının korunması ve iç savaşın sona erdirilmesi için BM Güvenlik Konseyi'nin 2254 sayılı kararıyla uyumlu ciddi ve güvenilir bir siyasi süreci teşvik ettiğini" vurguladı. (01.12.2024 Russia Today) 2 Aralık 2024 tarihinde El Cezire sitesinin bildirdiğine göre, "ABD Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada, "Mevcut gerilim, BM Güvenlik Konseyi'nin 2254 sayılı kararı çerçevesinde, Suriye liderliğinde kapsayıcı bir siyasi çözümün başlatılması aciliyetini ortaya koymaktadır," ifadelerine yer verildi. Bu açıklama, 2015 yılında kabul edilen ancak bugüne kadar uygulanmayan Suriye barış sürecine atıfta bulunmaktadır. Bu karar, Ocak 2016'da Suriye'de barış görüşmelerinin başlamasını, ülkenin geleceğini Suriye halkının belirlemesini, geçici bir hükümet kurulmasını, BM gözetiminde seçim yapılmasını ve sivillere yönelik saldırıların derhal durdurulmasını öngörüyordu... 4 Aralık 2024 tarihinde El Hurra sitesinin bildirdiğine göre, Blinken, mevcut durumda yapılması gereken şeyin bölgede gerilimin tırmanmasını önlemek olduğunu aktararak, bu doğrultuda Suriyeli sivillerin korunmasını sağlamak ve iç savaşı sona erdirmek için Birleşmiş Milletler (BM) Güvenlik Konseyi kararı temelinde ilerleyen siyasi bir süreç başlatılması gerektiğini dile getirdi." Haber Ajansı, 7 Aralık 2024 tarihinde yayımladığı haberinde, "Türk Dışişleri Bakanlığı'nın, ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken'e Suriye hükümetinin muhalefetle bir diyalog başlatması gerektiği mesajını iletildiğini ifade etti."

4- Yahudi Varlığı: Euronews Arabic'in 30 Kasım 2024 tarihli haberine göre, "İsrail" Başbakanı Binyamin Netanyahu, geçtiğimiz salı akşamı "İsrail" halkına hitaben yaptığı konuşmada, Hizbullah ile ateşkesi kabul ettiğini duyurdu. Netanyahu, konuşmasında Beşşar Esed'i hedef alarak, 'Esed ateşle oynuyor,' dedi. Habere göre, Netanyahu'nun bu açıklamasından saatler sonra Suriye'deki muhalif gruplar, Esed rejiminin kuzeydeki güçlerine karşı eşgüdümlü bir saldırı başlattı. Bu gelişme, saldırının zamanlaması ve nedenleri konusunda birçok soruya yol açtı. "İsrail" basını, Netanyahu'nun bu gelişmeleri değerlendirmek üzere bir güvenlik toplantısı düzenlediğini ve bu adımın alışılmadık bir durum olduğunu belirtti." El Cezire Net, 1 Aralık 2024 tarihinde, Yedioth Ahronoth gazetesinin şu ifadelerini aktardığını bildirdi: "İsrail" ordusu, İran'a ait bir uçağın Lübnan'da faaliyet gösteren Hizbullah örgütüne silah taşıdığı gerekçesiyle Suriye'ye inişine izin vermedi." Sanki Yahudi varlığı, İran'ın Lübnan'daki partisine silah taşıdığı gerekçesiyle Suriye sahnesine geri dönmesini engellemek istiyor gibi görünmektedir. Dolayısıyla İran'ın veya İran partisinin Suriye'de ya da daha sonra Lübnan'da askeri varlığını artırmasını istememektedir.

Beşincisi: Sonuç olarak... Yukarıda belirttiğimiz hususlara dayanarak, mevcut tablo şu şekilde özetlenebilir:

1- Suriye'deki gerilimi azaltma bölgelerine yönelik saldırıların başlatılmasını organize eden güç, Türkiye ve arkasındaki Amerika'dır.

2- Amaçları, Suriye'de yeni bir rejim düzeni oluşturmak için "ciddi bir siyasi süreci başlatmak" ve "yeni bir aşamaya" geçmektir. Bu bağlamda, Amerikalı ve Türk yetkililerden yapılan bazı açıklamaları tekrar edeceğim:

"Beyaz Saray'dan yapılan açıklamada "Başkan Biden ve ekibinin Suriye'deki olağanüstü olayları yakından takip ettiği ve bölgesel ortaklarıyla sürekli temas halinde olduğu" kaydedildi. Beyaz Saray Ulusal Güvenlik Konseyi Sözcüsü Sean Savett, "Washington yönetimin ortakları ve müttefikleriyle birlikte gerginliğin azaltılması, siviller ile azınlık gruplarının korunması ve iç savaşın sona erdirilmesi için BM Güvenlik Konseyi'nin 2254 sayılı kararıyla uyumlu ciddi ve güvenilir bir siyasi süreci teşvik ettiğini" vurguladı." (01.12.2024 Russia Today) "Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, perşembe günü BM

Genel Sekreteri Antonio Guterres ile yaptığı telefon görüşmesinde, “Suriye ihtilafında serinkanlılıkla yönetilen yeni bir aşamaya gelindiğini” ifade etti. (05.12.2024 Arabi21)

3- Her ne kadar söz konusu saldırıların yol açacağı siyasi çözümden tam olarak neyi kastettiklerini açıkça belirtmemiş olsalar da, şu an cephelelerdeki çatışan güçlerin çeşitliliği, Amerika ve yandaşlarının, düşen zorba rejimin yerine bu farklı güçler arasında bir koalisyon rejimi kurmayı planlamış olmaları yüksek ihtimaller arasında. Bu rejimde, Irak’taki Kürt bölgesi gibi özerk yönetimlere sahip bölgeler de yer alabilir...

4- Amerika, çözüm sürecini yönlendiren taraf olarak, Yahudilerin çıkarlarını garanti altına alacak bir çözüm şekillendirecektir. Nitekim Amerika, bu çözümü 27 Kasım 2024 tarihinde Yahudi varlığı ile Lübnan arasında yapılan ateşkes anlaşmasıyla güvence altına almıştır. Aynı gün Suriye’de başlayan askeri operasyonlar, İran’ın Lübnan’daki Hizbullah’a destek sağlamak amacıyla Suriye sahnesine güçlü bir dönüş yapmasını engellemiş, böylece İran ile Lübnan partisi arasındaki kara bağlantısı kesilmiştir.

Yukarıdaki Amerikan ve Türk yetkililerinin açıklamaları, Suriye’deki saldırıların nasıl ve neden başlatıldığına dair önemli ipuçları sunmaktadır.

Altıncısı: Son olarak, bugün Suriye’de meydana gelen trajedi, dökülen kanlar, yıkılan evler ve yerinden edilen aileler son derece acı vericidir. Özellikle de bu durumun, siyasi bir çözüm ve Müslüman ülkelerde hâkim olan seküler sivil rejimlerden çok da farklı olmayan “yeni bir aşama” yaratmak için gerçekleştirildiği düşünüldüğünde. Bu süreç, 100 yıl önce kâfir sömürgeciler ve onların yerel ajanlarının İslam’daki yönetim sistemini (Hilafet) ortadan kaldırmalarının bir devamı niteliğindedir... Böylelikle Hilafetin yıkılmasıyla milletler, tıpkı bir yemek kasesine üşüşen aç insanlar gibi, üzerimize üşüşmüşlerdir... Bütün bunlara rağmen, ümmet, yeniden eski görkemli ve ihtişamlı günlerine geri dönecek, Allah’ın izniyle Raşidi Hilafet yeniden kurulacaktır... Ancak Allah’ın sünneti, gökten inen melekler yerine Rablerine iman eden ve hidayetleri artan insanlar tarafından Hilafetin kurulmasını gerektirmektedir... Sayıları az olsa da orduda ya da muhalefette bu tür insanlardan yoksun değiliz. Olayları yakından takip edenler, geçen on gün içerisinde rejime karşı saldırı başlatanların, yalnızca Türkiye ve onun arkasındaki Amerikan yandaşlarının olmadığını ve laik değişim hedefiyle rejimi bir taraftan diğer tarafa taşımak amacı gütmediklerini göreceklerdir... Aksine rejimin baskı ve zulmünden acı çekmiş olan ve Müslüman Suriye halkının arzularını gerçekleştirmek amacıyla rejimde bir değişiklik talep eden başka gruplar da çatışmalara karışmışlardır... Onun için bu kişilere şu çağrıda bulunuyoruz: Sömürgeci güçler ve onların yerel işbirlikçileri tarafından dayatılmak istenen seküler ve yozlaşmış siyasi çözümleri boşa çıkarmak için azami gayret gösterin... Geride silik bir iz bırakmak ve unutulup gitmek için bu olaylarda fedakârlıklarınızı heder etmeyin! İslami Raşidi Hilafet yönetimini kurmak için çalışanlara yardım edin ki hem büyük bir sevaba hem de büyük bir kurtuluşa erişesiniz... Böylelikle de Allah’ın müjdesine layık olanlardan olasınız.

نَصْرٌ مِّنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ وَبَشِيرٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ “Hoşunuza gidecek bir şey daha var: Allah’ın yardımı ve yakın bir fetih! Haydi müminleri müjdele.” [Saff 13]

H.06 Cumâde’s Sâni 1446
M.08 Aralık 2024